

**Светлана АНЂЕЛИЋ, дипломирани правник
ДОО Котленик-промет, Лађевци, Краљево**

ЗАХТЕВ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ У УПРАВНОМ СПОРУ

Резиме

Захтев за накнаду штете по правилу се остварује у парници. Предмет рада је остваривање захтева за накнаду штете као имовинскоправног института регулисаног правилима облигационог права у управном спору као специфичном управносудском поступку. Аутор полази од хипотезе да оштећени има могућност да оствари накнаду штете у управном спору, захтевом акцесорне природе везаним за оцену законитости управног акта, уз претходну испуњеност одређених специфичних претпоставки у погледу вођења управног спора и одговорности за штету. Циљ рада је да укаже да остваривање захтева за накнаду штете у управном спору доприноси остваривању начела владавине права, ефикасности и економичности судског поступка.

Кључне речи: управни спор, управни акт, накнада штете.

І Увод

Државни органи и други субјекти кад у вршењу поверених јавних овлашћења решавају у управним стварима могу да причине штету правном или физичком лицу. Накнада штете према својој природи представља имовинскоправни институт који се остварује у парници. Закон о управним споровима¹ даје могућност да се накнада штете која је оштећеном нанета извршењем акта који се оспорава као и повраћај одузетих ствари, може потраживати у управном спору, који се води пред Управним судом као судом посебне надлежности.

Управни спор је специфичан управносудски поступак² у коме Управни суд одлучује о законитости коначних управних аката донетих у

1 Закон о управним споровима, *Службени гласник РС*, бр. 111/2009.

2 Стеван Лилић, *ЗУП & ЗУС (са компаративним законодавством и регистром појмова)*, Савремена администрација, Београд, 1999, 211–225.

управном поступку³ кад надлежни орган о захтеву, односно о жалби странке није донео одговарајући управни акт, тзв. „ћутање управе” и кад тужилац у управном спору захтева повраћај одузетих ствари и накнаду штете нанете извршењем акта који се оспорава.⁴

Управни акт о коме Управни суд решава у управном спору доноси се у управном поступку који је уређен Законом о општем управном поступку.⁵ То је поступак у коме надлежни орган непосредном применом прописа, доноси управни акт којим решава о правима или обавезама физичког, правног или другог лица, у управној ствари.⁶ Лице које није остварило своје право у управном поступку мора да искористи право на жалбу као једино редовно правно средство у овом поступку. О жалби увек одлучује хијерархијски виши орган управе. Уколико виши орган управе потврди решење првостепеног органа којом странка није задовољна јер јој је право ускраћено, управни акт постаје коначан. Незадовољна странка тада може покренути управни спор као спољни облик контроле управе од стране суда у ком случају Управни суд врши контролу законитости управног акта.⁷ Управни акт се може побијати тужбом у управном спору због незаконитости у случајевима које закон предвиђа.⁸

Да би у управном спору дошло до расправљање захтева о накнади штете морају бити кумулативно испуњени следећи услови: да је тужилац покренуо управни спор против управног акта чијим извршењем му је причињена штета, да је штета настала као последица извршења управног акта који се оспорава, да је тужилац у тужби уз главни тужбени захтев (за поништење незаконитог управног акта) поставио и захтев за накнаду штете одређен у погледу ствари или висине претрпљене штете и да пода-

3 Коначни управни акт је управни акт који је надлежни орган донео у поступку по жалби, као и управни акт који је донет у првом степену против кога се на основу изричите законске одредбе не може изјавити жалба.

4 Закон о управним споровима, чл. 14–16.

5 Закон о општем управном поступку, *Службени гласник РС*, бр. 30/2010.

6 Управна ствар је „појединачна неспорна ситуација од јавног интереса у којој непосредно из правних прописа произлази потреба да се будуће понашање странке ауторитативно правно одреди”.

7 Богољуб Милосављевић, *Управно право*, Правни факултет Универзитета Унион, Службени гласник, Београд, 2010, 337–339.

8 Закон о управним споровима, чл. 24.

ци поступка пружају поуздан основ за одлучивање о захтеву тужиоца за накнаду штете.⁹

II Одговорност за штету по Закону о управним споровима

Закон о управним споровима не дефинише штету већ се појам и врста штете у управном спору одређују у складу са правилима облигационог права. У облигационом праву штета¹⁰ је умањење нечије имовине (материјална штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист), као и наношење другом физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета).¹¹ Одговорност за штету може бити и субјективна и објективна.¹² Субјективна одговорност је одговорност по основу кривице¹³ у складу са начелом да ко другоме проузрокује штету дужан је да је надокнади уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Кривица постоји када је штетник проузроковао штету намерно или крајњом непажњом.¹⁴ Претпоставка кривице је оборива и штетник се може ослободити одговорности за штету уколико докаже да за насталу штету није крив.¹⁵ Објективна одговорност постоји независно од кривице штетника. Да би оштећени остварио право на накнаду штете потребно је да докаже да оштећени има обавезу да сноси ризик штете. У овом случају терет доказивања је на оштећеном који мора да докаже је претрпео штету и између штете и шетникове радње постоји узрочна веза.¹⁶ Штетник се може ослободити одговорности ако докаже да је штета настала као последица више силе, искључиве одговорности оштећеног или неког трећег лица.¹⁷

9 Душан Стаменковић, „Однос Закона о општем управном поступку и Закона о облигационим односима у погледу накнаде штете”, *Правни живот*, бр. 4–5/1989, 885–898.

10 Закон о облигационим односима, *Службени лист СФРЈ*, бр. 29/78, 39/85, 45/89 – одлука УСЈ и 57/89, *Службени лист СРЈ*, бр. 31/93 и *Службени лист СЦГ*, бр. 1/2003 – Уставна повеља.

11 Закон о облигационим односима, чл. 115.

12 Закон о облигационим односима, чл. 189 ст. 3.

13 Тодор Ачански, „Претпостављена кривица као општи основ одговорности за штету”, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 1–4/1983, 59–73.

14 Закон о облигационим односима, чл. 158.

15 Стојан Цигој, „Нужна одбрана, крајња нужда, отклањање штете од другог (чл. 161)”, *Коментар Закона о облигационим односима* (ур. Борислав Благојевић, Врлета Круљ), Београд, 1983, 585–587.

16 Михаило Константиновић, „Основ одговорности за проузроковану штету”, *Анали Правног факултета у Београду*, бр. 3–4/1982, 507–518.

17 Мирјана Кнежевић, „Општа правила о одговорности”, *Право, теорија и пракса*, бр. 5–6/2010, 42–61.

Да би постојала одговорност за штету по Закону о управним споровима поред општих претпоставки о одговорности за штету облигационог права: настала штета, узрочна веза између штете и радње штетника, кривица и противправност штетникове радње, морају бити испуњене и неке специфичне: да је штетна радња причињена у конкретној управној ствари, да је оштећени био странка у управном поступку а у управном спору тужилац и да се ради о незаконитом акту органа управе.¹⁸

У управном спору штетник је увек орган који је у управном поступку донео незаконит акт или је пропустио да донесе управни акт на шта је био обавезан. То није особа која је непосредно водила управни поступак, већ сам орган управе. Оштећени, односно активно легитимисан и тужилац у управном спору јесте лице које сматра да је управни акт незаконит.

Штетна радња је све оно што може бити предмет управног спора и предмет главног тужбеног захтева тужиоца односно оштећеног. Штетна радња мора да буде причињена у конкретној управној ствари. Састоји се у чињењу, односно доношењу незаконитог или неправилног управног акта, или у нечињењу, односно у пропуштању органа управе да у законом прописаном року донесе управни акт на шта је био обавезан.

Између штетне радње и штете мора постојати узрочна веза. Оштећени мора да докаже да је штета настала као последица штетне радње штетника. Под условом да су испуњене све опште и специфичне претпоставке одговорности за штету, у управном спору оштећени мора да докаже да је штета настала управо због извршавања појединачног управног акта или пропуштања доношења управног акта у законском року од стране органа управе. Штета може бити последица разних узрока. Битно је правно утврдити одлучујући узрок.¹⁹ У теорији и пракси је прихваћено гледиште о адекватној узрочности,²⁰ где се узроком штете сматра она околност која по редовном току ставри доводи до штетне последице.

18 Душан Стаменковић, „Однос закона о општем управном поступку и Закона о облигационим односима у погледу накнаде штете”, *Правни живот*, бр. 4–5/1989, 885–898.

19 Вида Петровић-Шкоро, „Дужина поступка као узрок настанка штете, Коментар пресуде Врховног касационог суда Рев. 591/10 од 22. септембра 2010. године”, *Правни записи*, бр. 1/2012.

20 У својој изворној формули, коју је аустријски процесуалиста Глазер (*Julius Anton Glaser*) обликовао још 1843. године, а даље 1873. разрадио Бури (*Maximilian von Buri*) – каузалан је сваки услов који се не може пренебрегнути, а да последица не отпадне, позната такође као формула лат. *condicio sine qua non*. Апелациони суд у Београду је имао у виду теорију адекватне узрочности као општеприхваћену теорију узрочности у нашем праву на основу чега је Решењем Гж 7892/10 од 22. 9. 2010. године укинуо пресуду Општинског суда у Пожаревцу П. бр. 1554/06–30

Претпоставка одговорности за штету је и постојање противправности која се у управном спору састоји у томе да је рад органа управе услед поступања или пропуштања био супротан неком пропису. Неправилан рад може бити истовремено и незаконит, односно супротан прописима или се састојати у пропуштању примене прописа.²¹

Закон о управним споровима не садржи одредбе о објективној или субјективној одговорности за штету. Поставља се питање о којој врсти одговорности се ради у случају накнаде штете у управном спору? Закон о управним споровима прописује да за штету одговара само орган који је донео или пропустио да донесе појединачну одлуку. Произилази да се ради о одговорности за другог, односно орган управе одговара за особу која је водила поступак. Кад је реч о неком пропусту, по правилу се ради и о неком степену кривице.

Анализирајући одредбе Закона о у правним споровима, закључујемо да се ради о објективној одговорности због саме природе потраживања накнаде штете у управном спору. Уколико суд усвоји тужбени захтев и у погледу главне ствари донесе одлуку у корист тужиоца и уједно при томе утврди да је тужилац претрпео штету, досудиће накнаду штете тужиоцу без обзира на кривицу органа управе или особе која је неопредно водила поступак.

Претпоставке за ослобађање од одговорности за накнаду штете према Закону о управним споровима су знатно рестриктивније у односу на ослобађање од одговорности за штету коју прописује Закон о облигационим односима као претпоставке за ослобођање од одговорности за штету од опасне ствари или делатности.²² У управном спору тужени се

од 19. 5. 2009. године и предмет вратио Основном суду у Пожаревцу, ради поновног суђења, усвајајући као основане наводе жалбе туженог да је „одлука у првом ставу изреке побијане пресуде, у супротности са изведеним доказима и стању у списима о постојању узрочно-последичне везе између узрока штете и настале штете, као и да чињенично стање није потпуно и правилно утврђено, због чега се доводи у питање правилност примене материјалног права”.

21 Према становишту Врховног касационог суда Републике Србије изреченом у Решењу РЕВ 403/10 од 8. 4. 2010. године „Незаконитим радом службеног лица или органа сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примени. Неправилан рад службеног лица или органа је чињење или нечињење противно уобичајеном или прописаном начину обављања делатности које штети праву или интересима неког лица”.

22 Драгољуб Стојановић, *Одговорност за накнаду генетичких, анонимних и закаснелих атомских штета*, Београд, 1967, 53–58.

може ослободити одговорности за штету само ако је тужилац проузроковао штету сам у целини или делимично.

Одговорност за штету у складу са Законом о управним споровима разликује се и од одговорности органа управе према Закону о државној управи,²³ с обзиром на то да лице које је одговорно за накнаду штете према Закону о државној управи за штету коју грађанину, правном лицу или другој странци нанесе орган управе својим незаконитим радом одговара Република Србија док имаоци јавних овлашћења сами одговарају за штету коју својим незаконитим или неправилним радом проузрокују физичким и правним лицима у вршењу послова државне управе.²⁴ Поступање органа за чији рад одговара држава и правилност њиховог рада оцењује се према одредбама Закона о облигационим односима, према прописаним правилима поступка за рад органа и околностима конкретне случаја.²⁵ Уколико је једна штета вишеструко узрокована радњама више лица или органа, за њу одговарају правна и физичка лица која су штету узроковала, односно држава која је одговорна за њихов рад, а уколико нема прекида узрочности за целокупну штету одговара и штетник који је штету почетно узроковао, с тим што радња која је по теорији адекватне узрочности преовлађујући узрок штете, не сме бити узрокована спољним чињеницама радњом трећег лица или других органа.

С обзиром на то да Република Србија одговара за штету због незаконитог рада управе у складу са начелом владавине права²⁶ као уставно правне категорије,²⁷ сматрамо да нема сметњи да се овакав вид одговорности, односно објективна одговорност без обзира на кривицу примени и на захтев за накнаду штете у управном спору.

III Тужба за накнаду штете у управном спору

Управни спор је првенствено спор о законитости управног акта. До расправљања о накнади штете као предмету управног спора може доћи уколико је тужилац претрпео штету извршењем управног акта који се

23 Закон о државној управи, *Службени гласник РС*, бр. 79/2005, 101/2007, 95/2010 и 99/2014.

24 Закон о државној управи, чл. 5.

25 Врховни касациони суд Републике Србије, Решење РЕВ 403/10 од 8. 4. 2010. године.

26 Корени теорије о „владавини права” и заштити појединца од носиоца државне власти потичу још од античког времена, док се њеним творцем сматра A.V. Dicey у свом делу *The Law of the constitution*, насталом 1885. године.

27 Устав Републике Србије, *Службени гласник Републике Србије*, бр. 98/2006, чл. 1.

у управном спору оспорава.²⁸ Уколико је до штете дошло после подношења тужбе, јер тужба не спречава извршење управног акта, тужилац може поставити захтев за накнаду штете посебним поднеском после подношења тужбе који ће се третирати као допуна тужбе у којој ће се надаље спровести одговарајући поступак. Такав захтев мора бити постављен пре доношења првостепене пресуде. Судска пракса прихвата и достављање таквог захтева у накнадном поступку све до доношења судске одлуке.

Управни спор се покреће тужбом која се подноси Управном суду чије су надлежности и организација регулисани Законом о уређењу судова²⁹ и Законом о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава.³⁰ У поступку по захтеву за преиспитивање судске одлуке против одлуке Управног суда одлучује Врховни касациони суд.³¹

За разлику од управног поступка у коме се доноси управни акт који је по правилу једностраначки поступак и у коме су главни учесници орган (управе) и странка, управни спор је увек двостраначки поступак. Странке у управном спору су: тужилац, тужени и заинтересовано лице, с тим што се као странке најчешће појављују тужилац и тужени. Тужилац у управном спору је лице које сматра да је управни акт незаконит. Тужилац односно оштећени може бити: физичко лице (појединац) или правно лице, које сматра да му је управним актом повређено неко право или на закону заснован интерес; државни орган, организација, пословна јединица, насеље, група лица и др. који немају својство правног лица, под условом да су били носиоци права и обавеза о којима се решавало у управном поступку; јавни тужилац ако је управним актом повређен јавни интерес у корист појединца или правног лица, односно јавно правобранилаштво ако су управним актом повређена имовинска права и интереси Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе.

Тужени у управном спору је доносилац управног акта, односно орган чији се управни акт оспорава (државни органи и други субјекти кад у вршењу поверених јавних овлашћења решавају у управним стварима). На страни туженог као штетник могу се јавити: министарства и органи управе у саставу министарстава Републике Србије; органи локалне

28 Закон о управним споровима, чл. 45.

29 Закон о уређењу судова, *Службени Гласник РС*, бр. 116/2008, 104/2009, 101/2010, 31/2011 – др. закон, 78/2011 – др. закон, 101/2011, 101/2013, 106/2015 и 40/2015 – др. закон.

30 Закон о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава, *Службени гласник РС*, бр. 101/2013.

31 Закон о управним споровима, чл. 49 ст. 1.

самоуправе (градови и општине); Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање и други фондови и фондации; јавна предузећа која су основале Влада Републике Србије и Влада АП Војводине, као и она која је основала градска или општинска влада; агенције Владе Републике Србије. У случају „ћутања управе”, тужена страна је орган који је био дужан да донесе управни акт, а није га донео у предвиђеним роковима.

Заинтересовано лице је треће лице коме би поништај оспореног управног акта непосредно био на штету и оно такође има положај странке. За разлику од тужиоца и туженог, који обавезно морају учествовати у спору, заинтересовано лице није обавезан учесник у спору али може у њему учествовати као да је странка.

Тужба се подноси Управном суду, а може се изјавити и на записник код суда и у електронској форми, у законом прописаним роковима.³² Да би се могло поступати по тужби, тужба мора имати законом прописани садржај.³³ Тужба у управном спору мора садржати тужбени захтев. Тужбени захтев је тврдња тужиоца да има право на изрицање правне последице одређене садржине (право на конкретну правну заштиту). У погледу садржине тужбеног захтева у правној теорији и пракси издвајају се материјалноправна (цивилистичка) и процесноправна схватања.³⁴ По материјалноправном схватању битни елементи тужбеног захтева су правна последица чије изрицање тужилац тражи, чињенице из којих се изводи та последица и материјалноправна норма на којој је заснована. По процесноправном схватању битни елементи тужбеног захтева су чињенице и правна последица која се из њих изводи. Тужба је правно средство којом се у процесном (формалном) смислу покреће управни спор као управносудски поступак. Тужбени захтев је у материјалноправном смислу захтев да се поништи оспорени управни акт.

У парничном поступку једном тужбом може се исицати више захтева против истог туженог (објективна кумулација захтева), уз услов да су сви захтеви повезани истим правним и чињеничним стањем, кад је исти суд стварно надлежан за сваки од захтева и кад је за све захтеве одређена иста врста поступка. Кумулација захтева у једној тужби у парничном поступку јавља се најчешће у парницама ради накнаде разних видова штете. За разлику од парнице, захтев за накнаду штете у управном спору

32 Закон о управним споровима, чл. 17–21.

33 Закон о управним споровима, чл. 22.

34 Верољуб Рајовић, Милорад Живановић, Радослав Живановић, *Грађанско процесно право*, Бања Лука, 2001, 48–53.

има значење споредног потраживања које се може али не мора истицати уз главни захтев. Накнада штете се може захтевати само ако је у вези са предметом главног захтева. То значи да је захтев за накнаду штете у управном спору акцесорне природе.³⁵

Захтев за накнаду штете у управном спору мора бити одређен у погледу ствари или висине претрпљене штете. Оштећени је дужан да докаже висину штете (стварну штету и измаклу добит). У овим случајевима од посебног значаја је вештачење од стране вештака финансијске и/или друге струке о постојању и висини штете и узрочној вези између штете и штетне радње. У поступку утврђивања постојања и висине односно обима накнаде штете не постоји разлика између управног спора и парничног поступка пред редовним судовима. Питање обима односно висине накнаде штете као и застарелости права на накнаду штете расправља се у складу са одредбама Закона о облигационим односима.

IV Одлука о захтеву за накнаду штете у управном спору

Одлучивање управног суда о захтеву за накнаду штете по природи ствари везано је за спор пуне јурисдикције³⁶ у ком судија располаже ширим овлашћењем него у спору о законитости акта.³⁷ Захтев за накнаду штете се подноси у спору који се води ради оцене законитости појединачног управног акта. У том случају ће се уз спор о оцени законитости појединачног управног акта водити и акцесорни спор о накнади штете као спор пуне јурисдикције. У случајевима када би поништење оспореног

35 Јадранко Југ, Инга Везмар Барлек, „Накнада штете у управном спору”, *Зборник радова Правног факултета у Сплиту*, бр. 2/2013, 443–455.

36 Зоран Лончар, „Усмена расправа у управном спору”, *Правни живот*, бр. 10/2011, 266–269; „Новине у Закону о управним споровима”, *Правни живот*, бр. 10/2010, 379–380; Ђорђе Ђурковић, „Спор пуне јурисдикције и његова примена”, *Архив за правне и друштвене науке*, бр. 1–2/69, 72.

37 Класичну класификацију управних спорова која је и данас актуелна извршио је *Laferrière*. Полазећи од карактера и обима судских овлашћења прави разлику између спора за поништај незаконитог управног акта (*le contentieux de l'annulation*), спора пуне јурисдикције (*le contentieux de pleine juridiction*) у коме је деловање суда усмерено не само на поништење управног акта већ и на пресуђење управи да нешто учини, спора о тумачењу (*le contentieux de l'interprétation*) који се своди на одређивање правног значења нејасног управног акта и спора за кажњавање (*le contentieux de la repression*) који се води ради утврђивања казни због учињених различитих прекршаја који се тичу јавног добра. Edouard Laferrière, *Traité de la juridiction administratif*, LGDJ, Paris, 1887–1888, Reprint, 12, према Босиљки Бритвић Ветма, „Спор пуне јурисдикције према Закону о управним споровима из 2010”, *Зборник Правног Факултета у Ријеци*, бр. 1/1991, 381–405.

управног акта и поновно вођење поступка пред надлежним органом изазвало за тужиоца штету која би се тешко могла надокнадити а суд је сам утврђивао чињенично стање, обавезан је да одлучи у спору пуне јурисдикције, осим ако је такав спор законом искључен.

Расправа у управном спору је усмена и јавна осим у законом предвиђеним случајевима.³⁸ Суд изузетно може да реши спор у једностраначкој управној ствари без увида у списе који се односе на предмет управног спора и без одржавања усмене јавне расправе, ако је из навода тужбе и образложења оспореног управног акта видљиво да је чињенично стање у управном поступку неспорно утврђено и да законитост оспореног управног акта треба ценити у погледу спорних правних питања или када су из образложења оспореног управног акта видљиве повреде правила управног поступка које су од утицаја на решење ствари.³⁹

Управни суд одлучује пресудом којом се тужба уважава или одбија као неоснована и решењем којим се тужба одбацује или поступак обуставља. У случају да Управни суд одлучи о захтеву за накнаду штете, о таквом захтеву се неће водити грађанска парница. Судија појединац може решењем одбацити тужбу у законом предвиђеним случајевима.⁴⁰ Ако нађе да је оспорени управни акт законит, суд ће тужбу, као неосновану, одбити. У том случају, оспорени управни акт ће остати на правној снази и суд се неће ни упустити у решавање захтева за накнаду штете. Суд ће одбити захтев за накнаду штете уколико нађе да је неоснован, независно од поништења оспореног управног акта.

Ако се тужба уважи као основана, суд поништава оспорени управни акт као незаконит. Пресудом којом се оспорени управни акт поништава, односно оглашава ништавим, суд може одлучити и о захтеву тужиоца за накнаду штете и повраћај ствари, ако утврђено чињенично стање пружа поуздан основ за то, у противном ће упутити тужиоца да свој захтев остварује у парничном поступку пред надлежним судом. Ако управни суд због природе ствари није у могућности да сам реши главни захтев, поништиће одлуку органа управе и предмет вратити управном органу на поновно одлучивање, у ком случају неће одлучивати о захтеву за накнаду штете из разлога што му неће бити познато да ли је законита одлука управног органа. Орган управе против чијег решења је благовремено покренут управни спор, може да до завршетка управног спора по-

38 Закон о управним споровима, чл. 33 и 35 ст. 2.

39 Пресуда Управног суда 7 У. 20516/10 од 14. јула 2011. године.

40 Закон о управним споровима, чл. 26.

ништи или измени своје решење из оних разлога из којих би суд могао поништити такво решење, под условом да уважава све захтеве тужбе и не вређа право странке или трећег лица у управном поступку.⁴¹

Одлука о накнади штете треба да буде садржана у изреци пресуде. Накнада материјалне штете обухвата натуралну реституцију и новчану накнаду. Натурална реституција увек има предност, осим у случају кад она није могућа или кад суд сматра да то није неопходно, штетник је дужан да исплати оштећеном одређени новчани износ на име накнаде штете. Уколико натурална реституција није могућа у потпуности, штетник је дужан да остатак штете надокнади у новцу. Накнада нематеријалне штете врши се у облику новчане накнаде, при чему суд посебно води рачуна о значају повређеног добра и циљу коме накнада служи.

Странке могу и да постигну споразум о накнади штете. Ако странке не постигну споразум, о накнади штете у управном спору одлучиће Управни суд у складу са одредбама Закона о управним споровима и уз сходну примену одредби Закона о парничном поступку.⁴² За накнаду стварне штете која је настала због ванредног укидања извршног управног акта, надлежан је суд у парничном поступку.⁴³

Управни спор је једностепен и жалба није допушена. Пресуда донета у управном спору је правоснажна, против ње се не може изјавити жалба. Законом су прописани ванредни правни лекови: захтев за преиспитивање судске одлуке и тужба за понављање поступка.⁴⁴ Извршност одлуке наступа кад правоснажну одлуку тужени као дужник не изврши у року за добровољно испуњење (парициони рок). За извршење одлуке Управног суда, у делу у коме је утврђена новчана обавеза туженом органу, по оцени Управног суда,⁴⁵ исти није стварно надлежан за одлучивање у овој правној ствари већ да се извршење спроводи у складу са одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу.⁴⁶

41 Закон о општем управном поступку, чл. 2.

42 Закон о парничном поступку, *Службени Гласник РС*, бр. 72/2011, 49/2013 – одлука УС, 74/2013 – одлука УС и 55/2014.

43 Закон о општем управном поступку, чл. 256 ст. 4.

44 Закон о управним споровима РС, чл. 49–65.

45 Решење Управног суда 9 Уи. 92/13, доступно на адреси: <http://www.up.sud.rs/cirilica/setence-i-stavovi>.

46 Закон о извршењу и обезбеђењу, *Службени Гласник РС*, бр. 31/2011, 99/2011 – др. закон, 109/2013 – одлука УС, 55/2014 и 139/2014.

V Закључак

У управном спору захтев за накнаду штете је увек акцесорне природе, везан за оцену законитости управног акта који се у поступку оспорава, при чему није ограничена ни искључена примена одредби Закона о облигационим односима. Принцип објективне одговорности односно одговорност без обзира на кривицу може се применити и на акцесорно потраживање накнаде штете у управном спору. На тај начин се штити појединац као оштећени у складу са уставним начелом владавине права. Судска пракса у погледу оставривања захтева за накнаду штете у управном спору је неразвијена. Иако је управни спор у односу на парнични мање прилагођен расправљању о захтеву за накнаду штете, предност управног спора је ефикасност и економичност поступка јер странка има могућност да у јединственом судском поступку расправи сва спорна питања.

Svetlana ANĐELIĆ

DOO Kotlenik Promet, Ladevci, Kraljevo

REQUIREMENTS FOR DAMAGES COMPENSATION IN ADMINISTRATIVE DISPUTE

Summary

The request for compensation as a rule is realized in the civil proceedings. The subject of the paper is to exercise of claims for damages as a property legal institute regulated by rules of contract law in the administrative dispute as the specific administrative court proceedings. The author starts from the hypothesis that the injured party has the ability to realize damages in administrative proceedings, by the request accessory nature related to the assessment of the legality of an administrative act, with the prior fulfilment of certain specific premise for the conduct of administrative dispute and responsibilities for the damage. The aim is to point out that implementation of the request for damages in the administrative dispute contributes to the realization of the principle of the rule of law, efficiency and judicial economy.

Key words: *administrative dispute, administrative act, compensation for damages.*